

P R O G R A M

Roland Forsberg (f. 1939)

All världen nu sig gläder: orgellek i fem satser över en sommarkoral av J. Steurlein

Charles Gounod (1818-1893)

Ave Maria

Ludvig van Beethoven (1770-1827)

ur Sonat i G-dur op. 14 nr. 2

Allegro

Franz Schubert (1797-1828)

Ave Maria

Wilhelm Peterson-Berger (1867-1942)

ur Frösöblomster

Sommarsång

Vid Frösö kyrka

Ulf Ganrot (f. 1965)

Magnificat på svenska

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Fugue à la Gigue BWV 577

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Exsultate jubilate

Allegro

Recitativo – Andante

Alleluja

Maria kommer ofta med uppmuntran. Då och då under året är det underbart att påminnas om att julens tillbedjande livshållning är grunden för hela det kristna livet – att Gud tar sig an det lilla och gör något stort av det som är smått.

Lukasevangeliets första kapitel berättar omständigheterna kring både Johannes Döparens och Jesu Kristi födelse. Där står två mycket viktiga bibliska mammor bredvid varandra. Den gamla och den unga. Den som inte ansågs kunna få något barn och den vars förmåga att föda ännu ingen ifrågasatt. Den som befrias från skam och den som riskerar skam. Den ena föder det gamla förbundets sista nyckelperson. Den andra föder det nya förbundets första. Vi får höra om hur de möts och kan uppleva hur de stöttar varandra och delar de tyngsta delarna i havandeskapet – den första och den sista tiden.

Det viktigaste i livet kan inte presteras, inte skapas. Detta gäller människor såväl som Gud själv. Kyrkan bekänner Jesus som ”sann Gud av sann Gud, född och icke skapad”. Vi kan bara förhålla oss till detta och vara med när det händer. Både Elisabet och Maria är öppna inför vad Herren låter ske med dem.

Evangelisten skriver att Elisabet var ofruktsam. Ängeln Gabriel säger det inte, han säger istället ”hon som sades vara ofruktsam” och det är en avgörande skillnad. Som kraftfullt sändebud direkt från Guds tron är han väl förtrogen med hur Guds ande väcker liv i det som i människors ögon förefaller litet och kraftlöst.

Våra liv kan verka ofruktsamma i en vidare bemärkelse. Det kan handla om drömmar som aldrig levt fritt och fått fungera som inspiration och drivkraft. Det kan vara relationer som mist sin naturlighet eller aldrig haft den otvungenhet vi önskar. Det kan vara egenskaper hos oss som aldrig fått blomma till någon annans hjälp eller glädje. Men när vi minst anar kan Guds ande röra vid det som är förtorkat och hopplöst. Fram växer livslust och gemenskap. Och en sann människa.

Alldeles runt hörnet står hon som bär på världens frälsning. Maria kommer med uppmuntran.

SANN MÄNNISKA

Elisabeth Feldt, sopran
Christina Wide, orgel och piano
Bankeryds kyrka 30 juni 2012 kl. 18.00

Klassisk kyrkomusik i midsommarens tid.

En orgellek i fem satser av Roland Forsberg öppnar programmet. Som tema och klangbotten fungerar en av reformationens kyrkovisor: sommarkoralen All världen nu sig gläder av Johann Steurlein. Charles Gounod använde i sin tur ett pianopreludium av Johann Sebastian Bach som utgångspunkt när han komponerade sitt Ave Maria enligt klassisk form; först ängeln Gabriels hälsning, sedan Elisabets hälsning till Maria följt av den traditionella bön om förbön som vuxit fram i kyrkans liv. Gounods melodi, val av tonart och fraseringar gör detta barockpreludium till en genomromantisk aria.

Ludwig van Beethoven är wienklassikern som banar väg för romantiken. Här går klarhet och dramatik hand i hand. Franz Schubert är romantikern som formmässigt inte lämnat klassicismen. Ave Maria hör till hans mästerverk. Den ingår ursprungligen i en sångcykel av tonsättningar till dikter av den engelske poeten Sir Walter Scott i tysk översättning av Adam Storck.

Peterson-Bergers Frösöblomster är givna lyssnarfavoriter med sitt sommarlätta anslag. Lundakompositören Ulf Ganrot tonsätter ett långt stycke ur Lukasevangeliets första kapitel. Det är verserna 42 till och med 55 och omfattar en inledning samt Marias lovsång, den som på latin börjar med orden "Magnificat anima mea". Bachs dansanta giguefuga hör till de mest krävande i hela orgellitteraturen.

Mozart var bara sju år när han komponerade Exsultate jubilate. Denna solomotett för sopran och orkester är den tidigaste av hans kompositioner som räknas till hans vuxenverk och som därmed framförs över hela världen. Sprudlande livliga yttersatser omger en innerlig mariahymn.

Ave Maria

Var hälsad, Maria, full av nåd.
Herren är med dig. (Luk. 1:28)
Välsignad är du bland kvinnor,
och välsignad är din livsfrukt Jesus. (Luk 1:42)
Heliga Maria, Guds moder,
bed för oss syndare
nu och i vår dödsstund.
Amen.

Ave Maria

Ave Maria, milda jungfru,
hör en jungfrus enträgna bön.
Från detta galna och styvsinta hälleberg
skall min bön lyfta till dig.
Vi sover säkert intill morgonen,
hur obarmhärtiga människor än är.
O jungfru, se till en flickas sorger,
O moder, hör ett barn som ber:
Ave Maria!

Ave Maria! Obefläckad!
När vi från detta hälleberg glider hän
i sömn, och ditt skydd täcker oss,
tycks det oss som om den hårda klippan blir mjuk.
Du ler och rosendoft fläktar
i denna kvalmiga klippskreva.
O moder, lyss till barnets vädjan,
O jungfru, en flicka ropar:
Ave Maria!

Ave Maria! Heliga jungfru!
Demoner från jorden och luften,
förjagas ur din hulda åsyn;
de kan inte bo här hos oss.
Vi vill stillsamt böja oss för ödet,
ty din heliga tröst nalkas oss;
Jungfrun vill nådigt närma dig,
barn, som bönfaller inför Fadern.
Ave Maria!

Exsultate jubilate

Jubla och fröjdas, o ni saliga!
Sjung högt av glädje ljuva sånger
så att de väcker genklang
i himmelens ljusa rymder.

Den efterlängtrade dagen strålar.
Redan moln och stormvindar fly.
Genom rättfärdighetens hav
har vederkvickelse kommit.
Överallt där natten härskade
har mörkret förbleknat.
Stå alltså upp och var glada,
ni som ännu fruktar.
I gryningens ljus
grönskar träd och liljor.

Du krona bland jungfrur, giv åt oss frid.
Du känner och tröstar kvalfyllda hjärtan.

Halleluja.